

Bogumiła MROZEK, Zbigniew MROZEK

MATLAB 6

poradnik użytkownika

Wydawnictwo PLJ
Warszawa 2001

©Copyright 1994-2001 by Bogumiła MROZEK, Zbigniew MROZEK, Kraków
Wszelkie prawa zastrzeżone

MATLAB, Stateflow, Simulink, Handle Graphics, and Real-Time Workshop are registered trademarks. Target Language Compiler is trademark of:

The MathWorks, Inc.
3 Apple Hill Drive
Natick, MA 01760-2098, USA
Tel: 508-647-7000
Fax: 508-647-7001
E-mail: info@mathworks.com
WWW: www.mathworks.com

Other product or brand names are trademarks or registered trademarks of their respective holders.

recenzent: Maciej Szymkat

Wydanie: pierwsze

Skład komputerowy autorów ($\text{\LaTeX}$, *Linux*)

Wydawnictwo PLJ,
ul. Konstruktorska 6, 02-673 Warszawa, tel. (+48-22) 843-6531

Druk - Drukarnia PLJ

Projekt okładki - AGO Kraków, tel (+48-12) 643 3041

ISBN 83-7101-449-X

Spis treści

1	WSTĘP	13
1.1	Środowisko pakietu MATLAB	15
1.2	Produkty pakietu MATLAB według zastosowań	17
1.3	Student Version - możliwość taniego zakupu MATLAB-a	20
1.4	MATLAB w Internecie	21
2	PIERWSZE KROKI w MATLAB-ie	23
2.1	Początek i zakończenie pracy z MATLAB-em	23
2.2	Pierwsza sesja z MATLAB-em	24
2.2.1	Pulpit MATLAB-a i jego modyfikacja	24
2.2.2	Przykłady poleceń MATLAB-a	25
2.2.3	Zmienne i wyrażenia	26
2.2.3.1	Błędy w zapisie wyrażeń i ich poprawianie	27
2.2.3.2	Formaty wyprowadzania liczb	28
2.2.4	Zmienne w przestrzeni roboczej	28
2.2.4.1	Liczby zespolone	29
2.2.4.2	Przeglądarka przestrzeni roboczej <i>Workspace Browser</i>	30
2.2.4.3	Zapisywanie zmiennych w plikach	30
2.2.4.4	Porządkowanie przestrzeni roboczej	32

2.2.5	Dwukropek - operator generowania wektorów i tablic	32
2.2.5.1	Generowanie wektorów	32
2.2.5.2	Wybór żądanych wierszy, kolumn i elementów tablicy	33
2.2.5.3	Przykłady użycia notacji dwukropkowej	33
2.2.6	System pomocy	34
2.3	Druga sesja z MATLAB-em	36
2.3.1	Znaki i nazwy specjalne	36
2.3.2	Funkcje arytmetyczne i trygonometryczne	38
2.3.3	Funkcje specjalne	40
2.3.4	Operatory arytmetyczne i operacje na macierzach	41
2.3.5	Priorytety operatorów arytmetycznych	41
2.3.6	Notacja kropkowa	42
2.3.7	Przykłady operacji macierzowych i tablicowych	42
3	Programowanie w MATLAB-ie	45
3.1	M-pliki skryptowe	45
3.2	M-pliki funkcyjne	46
3.2.1	Funkcje bezargumentowe	47
3.2.2	Funkcje o zmiennej liczbie parametrów	48
3.2.3	Funkcja z parametrami <code>varargin</code> , <code>varargout</code>	49
3.2.4	Subfunkcje i funkcje prywatne	50
3.2.5	Priorytet wywołania funkcji	52
3.3	Instrukcje	52
3.3.1	Instrukcje warunkowe	52
3.3.2	Instrukcje iteracyjne	53
3.3.2.1	Instrukcje pętli: <code>while-end</code>	53
3.3.2.2	Instrukcje pętli: <code>for-end</code>	54

3.3.3	Instrukcja wyboru <code>switch</code>	55
3.4	Wykrywanie błędów w M-plikach	56
3.4.1	Błędy syntaktyczne i błędy wykonania	56
3.4.2	Lokalizacja błędów w M-pliku	56
3.4.3	Praca z debuggerem	57
3.5	Polecenia obsługi plików i folderów	60
3.5.1	Wykonywanie poleceń systemu operacyjnego	60
3.5.2	Modyfikowanie ścieżek dostępu: <i>Set Path</i>	61
3.6	Optymalizacja programu z użyciem profilera	61
3.7	Rodzaje plików w MATLAB-ie	63
3.8	Zasady poprawnego stylu programowania	64
4	GRAFIKA w MATLAB-ie	67
4.1	Wykresy dwuwymiarowe	68
4.1.1	Funkcja <code>plot</code>	68
4.1.2	Funkcja <code>ezplot</code> i inne podobne funkcje	69
4.1.3	Kolory, rodzaje linii i komentarze na wykresach	70
4.1.4	Wybór osi wykresu	73
4.1.5	Podział okna i modyfikowanie rysunków	74
4.2	Rysunki trójwymiarowe	77
4.2.1	Wykresy funkcji	78
4.2.2	Wizualizacja wolumetryczna wektorów i skalarów	80
4.3	Edytowanie i opisywanie rysunków	81
4.3.1	Edytowanie osi rysunku	83
4.3.2	Edytowanie linii wykresu	84
4.4	Zapisywanie i drukowanie rysunków	85
4.4.1	Zapis rysunku do pliku	85

4.4.2	Drukowanie rysunków	86
4.4.3	Przenoszenie rysunków do innych aplikacji	87
5	SYSTEMATYKA TYPÓW W MATLAB-ie	89
5.1	Typy danych	89
5.2	Tablice wielowymiarowe	94
5.2.1	Tworzenie tablic przez indeksowanie	96
5.2.2	Tworzenie tablic przez doklejanie warstw	96
5.3	Tablice komórkowe	97
5.4	Struktury	98
5.4.1	Tworzenie struktury przez przypisanie	99
5.4.2	Tworzenie struktury z użyciem funkcji <code>struct</code>	100
5.4.3	Funkcje obsługujące struktury	100
5.5	Programowanie obiektowo zorientowane	101
5.5.1	Definiowanie klas - konstruktor obiektu	101
5.5.2	Funkcja <code>isa</code>	103
5.5.3	Tworzenie obiektu i jego własności	103
5.5.4	Metody do obsługi obiektu	103
5.5.5	Funkcje konwersji typów i klas	105
5.6	Przeciążanie funkcji i operatorów	105
5.6.1	Reguły wyboru operatora lub funkcji	106
5.6.2	Przeciążanie w <i>Control System Toolbox</i>	106
5.7	Dziedziczenie klas obiektów	108
6	OBIEKTY GRAFIKI UCHWYTÓW	109
6.1	Hierarchia obiektów grafiki MATLAB-a	109
6.1.1	Struktura obiektów Handle Graphics	112
6.2	Interfejs graficzny użytkownika (GUI)	114

6.2.1	Obiekt <code>Uicontrol</code>	115
6.2.2	Zastosowanie interfejsu GUI: krzywe Lissajous	116
6.2.3	Pole wywołania zwrotnego <i>Callback</i>	118
6.2.4	Zastosowanie interfejsu GUI: zmiana tłumienia drgań	118
6.2.5	GUIDE: interaktywne modyfikowanie obiektów GUI	122
6.3	Światło, odbicia i tekstury	123
6.3.1	Źródła światła i odbicia	123
6.3.2	Tekstura: nakładanie obrazu na powierzchnię	124
6.4	Obrazy i ich barwa	125
6.4.1	Palety barw i obrazy indeksowane	126
6.4.2	Obrazy szare i zabarwione	128
6.4.3	Grafika 24-bitowa (true color)	128
6.4.4	Zapis i odczyt obrazów, liczby 8-bitowe <code>uint8</code>	129
7	METODY NUMERYCZNE	131
7.1	Równania różniczkowe zwyczajne i cząstkowe	131
7.1.1	Zagadnienie początkowe	131
7.1.2	Postać syntaktyczna algorytmów	132
7.1.3	Modyfikowanie pól struktury <code>options</code>	133
7.1.4	Wpływ parametrów na poprawność obliczeń	135
7.1.5	Algorytmy dla układów źle uwarunkowanych	137
7.1.6	Zagadnienie brzegowe	139
7.1.7	Równania różniczkowe cząstkowe	139
7.2	Całkowanie i różniczkowanie	140
7.2.1	Całkowanie numeryczne	140
7.2.2	Całkowanie analityczne - <i>Symbolic Math Toolbox</i>	141
7.2.3	Różniczkowanie numeryczne i analityczne	142

7.3	Równania algebry liniowej	143
7.4	Analiza funkcji	145
7.4.1	Rozwiązywanie równań nieliniowych	146
7.4.2	Wielomian i funkcje wielomianowe	148
7.5	Interpolacja i aproksymacja	149
7.5.1	Interpolacja i aproksymacja wielomianowa	149
7.5.2	Funkcja sklejana - spline function	150
7.5.3	Przykład interpolacji i aproksymacji	150
7.5.4	Okno interfejsu <i>Basic Fitting</i>	152
7.6	Analiza statystyczna	152
7.7	Analiza sygnałów	154
7.7.1	Przykład analizy przebiegu odkształconego	155
7.7.2	Interfejs użytkownika w analizie sygnałów	156
7.8	Filtry analogowe i cyfrowe	157
7.8.1	Filtry analogowe	157
7.8.2	Filtry cyfrowe	158
8	ROZSZERZENIA MATLAB-a - BIBLIOTEKI TOOLBOX	161
8.1	Biblioteka <i>Control System Toolbox</i>	162
8.1.1	Ciągle i dyskretne modele LTI	163
8.1.2	Model dyskretny i równanie w dziedzinie czasu	165
8.1.3	Przekształcanie modelu ciągłego na dyskretny i odwrotnie	166
8.1.4	Pobieranie danych z modelu LTI	167
8.1.5	Pola obiektu LTI i ich modyfikowanie	167
8.1.6	Zmiana nazwy zmiennej w polu ' <i>Variable</i> '	169
8.1.7	Badanie własności modelu z użyciem <i>LTI Viewer</i>	169
8.1.8	Synteza regulatora z użyciem <i>SISO Design Tool</i>	171

8.2	System Identification Toolbox	172
8.2.1	Wczytanie danych	174
8.2.2	Wstępne przetwarzanie danych	175
8.2.3	Modele dyskretne i estymacja odpowiedzi obiektu	176
8.2.4	Operator opóźnienia	177
8.2.5	Identyfikacja parametrów modelu dyskretnego	177
8.2.5.1	Model korelacyjny i częstotliwościowy	178
8.2.5.2	Modele parametryczne dyskretne	178
8.2.6	Weryfikacja modeli	179
8.2.7	Zapis i wykorzystanie zidentyfikowanego modelu	179
8.3	Optimization Toolbox	179
8.4	Biblioteka <i>Symbolic Math Toolbox</i>	180
9	INNE ROZSZERZENIA MATLAB-a	183
9.1	Interfejs programów użytkowych	183
9.1.1	Zewnętrzne pliki z danymi	183
9.1.2	MEX-pliki czyli funkcje w C i Fortranie	184
9.1.2.1	MEX-pliki w systemie Microsoft Windows	185
9.1.2.2	MEX-plik - przykład zapisu danych do MAT-pliku	185
9.1.2.3	Przykład tworzenia MEX-pliku	186
9.1.2.4	MCC - Automatyczne kompilowanie M-plików	190
9.1.2.5	Lokalizacja błędów w MEX-pliku	190
9.1.3	Biblioteki C, C++ Math i C, C++ Graphics	191
9.1.3.1	Biblioteka C, C++ Math Library	191
9.1.3.2	MATLAB C, C++ Graphics Library	191
9.1.4	Użycie MATLAB-a w innych programach	192
9.1.4.1	MATLAB Engine	192

9.1.4.2	ActiveX Automation	193
9.1.4.3	DDE: Wymiana danych pomiędzy aplikacjami Windows	193
9.1.4.4	MATLAB Web Server	194
9.1.5	MATLAB Runtime Server	194
10	SIMULINK - PAKIET DO SYMULACJI	197
10.1	Jak pracować z SIMULINK-iem ?	197
10.2	Co zawiera SIMULINK ?	198
10.2.1	Biblioteki bloków	199
10.2.2	Algorytmy numeryczne	202
10.3	Jak pracuje SIMULINK ?	204
10.4	Budowa modeli i uruchamianie symulacji	205
10.4.1	Edytor graficzny SIMULINK-a	206
10.4.2	Pierwsza sesja z SIMULINK-iem	208
10.4.3	Druga sesja z SIMULINK-iem	212
10.4.4	Debugger i inne narzędzia opcji Tools	216
10.5	Co to jest S-funkcja ?	219
10.6	Podsystemy - blok Subsystem	219
10.6.1	Przykład modelu definiowanego graficznie	220
10.6.2	Zasady tworzenia podsystemów	221
10.6.3	Maskowanie podsystemów	223
10.7	Tworzenie własnych bibliotek bloków	226
10.8	Stateflow	228
	SPIS LITERATURY	232
	SKOROWIDZ	235